

8.9.2023

Opetus- ja kulttuuriministeriölle:

Asia: **Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vapaasta sivistystyöstä annetun lain, valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain 2 ja 9 d §:n ja puoluelain 8 ja 8a §:n muuttamisesta**

Viite: Lausuntopyyntönnö VN/22054/2023

Vapaan sivistystyön osaamismerkkeihin liittyvien ehdotusten tavoitteena on tuoda näkyviin aikuisten perustaitojen osaamisen vahvistaminen. Perustaitoihin liittyvien osaamismerkkien suoritustietoja voitaisiin tallentaa opetuksen ja koulutuksen valtakunnalliseen Koski -tietovarantoon. Opetushallitus määrittäisi osaamismerkkien sisällön ja tavoitteet. Osaamismerkkien vaatima osaaminen arvioitaisiin vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Osaamismerkkien tarjoaminen olisi oppilaitosten ylläpitäjille vapaaehtoista.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ lausuu esityksistä seuraavaa:

- Osaamismerkkien vaatiman osaamisen arviointi tulee olla kelpoisten opettajien työtä.
- Jo vuoden 2021 elokuusta lähtien vapaa sivistystyön oppilaitokset ovat voineet viedä koulutuksissa hankittua osaamista Koski-tietovarantoon. Tämä on edellyttänyt, että koulutus on kuvattu osaamisperusteisesti e-Perusteet palveluun siten, että se on määritelty osaamispisteinä. Tämä on ollut uusi tehtävä vapaan sivistystyön oppilaitoksille, ja se on vaatinut lisäkoulutusta ja lisäresursseja. Työ on vielä kesken, ja siihen edelleen tarvitaan edelleen niin koulutusta kuin taloudellista panostustakin.
- Esityksessä kustannusvaikutus kuitataan sillä, että osaamismerkkien tarjoaminen on oppilaitoksille vapaaehtoista. Käytännössä tämä uusi tehtävä vaatisi kuitenkin lisäresursseja.
- Osaamismerkkikurssien suunnittelusta ja arvioinnista aiheutunut työ on korvattava opettajille täysimääräisesti. Henkilöstö on koulutettava tähän työhön.
- Ehdotetut muutokset parantaisivat ja helpottaisivat työssä ja muualla hankitun osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.
- Kun osaamismerkkien sisältöjen ja tavoitteiden määrittäminen olisi OPH:n vastuulla, tasalaatuisuus olisi turvatumppaa.

OAJ korostaa vielä, että vapaaseen sivistystyöhön suunnatut 25 miljoonan euron leikkaukset tulee peruttaa oppilaitosten toiminnan turvaamiseksi. Uutta tehtävää on enemmän kuin haasteellista toteuttaa resurssien huetessa.

Vapaan sivistystyön lakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös opintokeskusten järjestöille maksamasta koulutus- ja opintokerhotuesta sekä järjestöjen kustannusten huomioimisesta opintokeskusten valtionosuuden yksikköhintalaskennassa. Osa

8.9.2023

opintokeskuksista on puoluesidonnaisia. Puoluelakia ehdotetaankin täsmennettäväksi siten, että valtionosuutta ei pidettäisi puoluelain tarkoitamana tukena. Tavoitteena on myös helpottaa puoluerahoituksen valvontaa ja samalla tehdä opintokeskusten ja järjestöjen välisestä rahaliikenteestä läpinäkyvämpää.

- OAJ kannattaa näitä ehdotusta. Muutokset selkeyttäisivät opintokeskusten ja järjestöjen välistä maksuliikennettä.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan johtaja

Tuovi Manninen
erityisasiantuntija